

Medgivande för Riksbanken att delta i Internationella valutafondens (IMF:s) finansieringslösning till förmån för låginkomstländer

Sammanfattning

Riksbanken föreslår i denna framställning att riksdagen medger att Riksbanken för Sveriges del deltar i den finansieringslösning som Internationella valutafonden (IMF) föreslagit till förmån för IMF:s fond för låginkomstländer, kallad PRGT, och att Riksbanken för detta ändamål använder Sveriges andel av vinsten från försäljningen av delar av IMF:s guldreserv. Enligt den dagsaktuella fördelningen motsvarar detta 17,61 miljoner särskilda dragningsrätter (cirka 176 miljoner kronor).

Bakgrunden till förslaget är att IMF:s styrelse har tagit initiativ till att överföra ytterligare vinst från försäljningen av IMF:s guldreserv till förmån för IMF:s fond för låginkomstländer (Poverty Reduction and Growth Trust, PRGT). Detta utöver den vinst som redan distribuerats till detta ändamål där Sverige bidrog med 7,05 miljoner särskilda dragningsrätter (SDR) efter beslut av riksdagen den 14 november 2012 (Riksbankens framställning 2011/12:RB4 behandlat i 2012/13:FiU14).

Eftersom IMF:s regelverk inte tillåter att resurser som är avsedda för alla medlemsländer överförs till ett konto som är avsett enbart för vissa medlemsländer måste styrelsen utverka godkännande från medlemsländerna om att låta deras andel av vinstmedlen gå till detta ändamål.

Av lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank (riksbankslagen) framgår att Riksbanken, efter medgivande av riksdagen, får delta i en finansiering som är inom ramen för IMF:s verksamhet. Det nu aktuella finansieringsarrangemanget bedöms vara inom ramen för IMF:s verksamhet. Riksbanken får därför anses ha lagliga möjligheter att medverka i den av IMF föreslagna finansieringslösningen.

Enligt Riksbankens bedömning är det i detta fall lämpligt att banken deltar i den finansiering som IMF föreslagit och som innebär att Riksbanken bidrar med medel till IMF. För detta behövs riksdagens medgivande.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning	2
Förslag till riksdagsbeslut.....	3
Riksbankens deltagande i IMF:s finansieringslösning	4
1 Bakgrund och redogörelse för ärendet.....	4
1.1 Processen nationellt och inom IMF	5
2 Överväganden och förslag	6

Förslag till riksdagsbeslut

Riksbanken föreslår att riksdagen medger att Riksbanken för Sveriges del deltar i den finansieringslösning som Internationella valutafonden (IMF) föreslagit till förmån för IMF:s fond för låginkomstländer, PRGT, och att Riksbanken för detta ändamål använder Sveriges andel av vinsten från försäljningen av delar av IMF:s guldreserv, vilken beräknas utgöra 17,61 miljoner SDR (cirka 176 miljoner kronor).

Stockholm den xx 2013

På direktionens vägnar

STEFAN INGVES

/Eva Cory

Stefan Ingves (ordförande), Kerstin af Jochnick, Karolina Ekholm, Per Jansson, Lars E.O. Svensson och Barbro Wickman-Parak har deltagit i beslutet.

Föredragande har varit Åsa Ekelund.

Riksbankens deltagande i IMF:s finansieringslösning

Riksbankens förslag

Riksbanken föreslår att riksdagen medger att Riksbanken deltar i den finansieringslösning som Internationella valutafonden (IMF) föreslagit till förmån för IMF:s fond som riktar sig till låginkomstländer, PRGT, och att Riksbanken för detta ändamål använder Sveriges andel av vinsten från försäljningen av delar av IMF:s guldreserv. Enligt den dagsaktuella fördelningen motsvarar detta 17,61 miljoner SDR (cirka 176 miljoner kronor).

1 Bakgrund och redogörelse för ärendet

IMF:s utlåning var i början på 2000-talet liten på grund av den globala högkonjunkturen, vilket innebar att IMF:s intäkter minskade kraftigt. För att säkra finansieringen av delar av IMF:s kärnverksamhet, kollektiva nyttigheter som övervakning av den globala ekonomin, beslutades 2008 om en ny inkomstmodell. Denna innebar att en del av IMF:s guldreserv skulle säljas och att vinsten skulle placeras på ett investeringskonto vars avkastning skulle delfinansiera IMF:s verksamhet.

Därefter har IMF:s styrelse diskuterat olika sätt att säkra finansiering för IMF:s fond som riktar sig till låginkomstländer, Poverty Reduction and Growth Trust (PRGT). Räntan för utlåning under PRGT subventioneras med gåvomedel från medlemsländerna och dessa gåvomedel kategoriseras som bistånd enligt kriterier fastställda av Organization for Economic Cooperation and Development (OECD). IMF har gjort prognoser över subventionsbehoven och kommit fram till att behoven riskerar att överstiga tillgången. Därför beslutade IMF:s styrelse i april 2011 att avsätta 700 miljoner särskilda dragningsrätter (SDR) av guldförsäljningens vinst för detta ändamål. Villkoren för avsättningen innefattade att tillräckliga medel placerats på investeringskontot, något som bedömdes vara uppfyllt om guld såldes till ett genomsnittligt pris över 850 USD per uns. Detta uppfylldes då det genomsnittliga priset blev 1 144 USD per uns guld. Sverige bidrog med 7,05 miljoner SDR till PRGT under detta initiativ efter beslut av riksdagen den 14 november 2012 (Riksbankens framställning 2011/12:RB4 behandlat i 2012/13:FiU14).

Det höga guldpriset innebär att det, utöver de ovan nämnda 700 miljonerna SDR, finns ytterligare 1,75 miljarder SDR i "överskjutande" vinst. Hur detta belopp ska användas har diskuterats av IMF:s styrelse ett flertal gånger. Den nordisk-baltiska valkretsen där Sverige ingår har framfört i IMF:s styrelse att inkomsten från försäljning av guldreserven i första hand bör finansiera IMF:s interna budget med fokus på långsiktiga mål som reservuppbyggnad. Enbart i undantagsfall bör medlen användas till att finansiera IMF:s verksamhet i låginkomstländer som istället bör finansieras med biståndsmedel från medlemsländerna. Den bristande biståndsviljan i många givarländer till

följd av den finansiella och ekonomiska krisen förvärrar dock denna traditionella typ av finansiering. Detta argument bidrog till att valkretsen slutligen gav sitt medgivande till beslutet den 17 september 2012 i IMF:s styrelse att söka medlemsländernas godkännande om att efterskänka även resterande ”överskjutande” delar av guldintäkten till förmån för PRGT. Beslutet motiverades även med att detta skulle säkerställa verksamheten under PRGT mer långsiktigt och markant bidra till att täcka ett uppskattat behov av räntesubventioner fram till 2024.

1.1 Processen nationellt och inom IMF

Normalt går IMF:s eventuella vinster tillbaka in i IMF:s fonder och betalas inte ut till medlemsländerna. Men IMF:s regelverk tillåter inte att resurser som är avsedda för alla medlemsländer överförs till ett konto som är avsett enbart för vissa medlemsländer (låginkomstsländer) och därför kräver överföringen av resurserna till PRGT att varje medlemsland godkänner att dess andel används till detta ändamål. Länder som inte godkänner överföringen får istället ta emot sin andel av resurserna.

Samtliga medlemsländer i IMF har blivit ombedda att bidra till initiativet att överföra 1,75 miljarder SDR till PRGT och de individuella bidragen avgörs utifrån andel av insatskapitalet (de s.k. kvoterna) i IMF vid den tidpunkt distributionen sker. I dagsläget är Sveriges andel 1,01 % vilket motsvarar 17,61 miljarder SDR. IMF:s medlemsländer enades dock 2010 om en kvotökning och när denna ratificeras av tillräckligt många länder sjunker den svenska andelen av de totala kvoterna till 0,929 %. Detta skulle motsvara ett förväntat bidrag till PRGT om 16,26 miljarder SDR. Det föreslagna beslutet är således att Riksbanken ska bidra med den svenska andelen vid tidpunkten för distributionen, vilket förväntas bli något av de två ovanstående alternativen. I avvaktan på ett riksdagsbeslut är Riksbankens andel av medlen placerade på ett interrimskonto på IMF och kan därifrån föras vidare till kontot för PRGT alternativt föras hem till Sverige.

Eftersom länder kan välja att behålla sin andel av resurserna finns det risk för att inte alla resurser överförs till PRGT. Därför kommer inte överföringsprocessen att påbörjas förrän medlemsländer som tillsammans skulle ta emot minst 90 procent av resurserna garanterat att de kommer att godkänna överföringen till PRGT alternativt föra över motsvarande summa från andra nationella medel, ofta över biståndsbudgeten. Om initiativet blir av är således beroende av andra länders medverkan. Det finns ingen uttalad strategi för hur IMF ska hantera en situation där inte tillräckligt många länder medverkar. Alternativen torde då bli att antingen återförs medlen till medlemsländerna eller så kommer IMF föreslå ett beslut med lägre tröskel än de 90 procent som krävs idag.

En finansiering från Riksbanken skulle inte inverka på bankens balansräkning eftersom Riksbankens andel av vinstmedlen i enlighet med försiktighetsprincipen inte upptagits till något värde. Detta eftersom vinstutdelningen inte slutgiltigt beslutats. Eventuella vinstmedel återförs dessutom normalt inte

till medlemsländerna. Om riksdagen avslår Riksbankens medverkan skulle medlen utbetalas till Riksbanken och öka det redovisade resultatet.

2 Överväganden och förslag

Enligt 7 kap. 4 § fjärde stycket lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank får Riksbanken efter medgivande av riksdagen också på annat sätt än som anges i andra och tredje styckena delta i finansiering inom ramen för IMF:s verksamhet. Medgivande behövs dock inte om finansieringen har ett valutapolitiskt syfte eller om det finns särskilda skäl. Den av IMF föreslagna finansieringslösningen har inget valutapolitiskt syfte men enligt Riksbankens bedömning ligger den inom ramen för IMF:s verksamhet.

Eftersom Riksbanken enligt riksbankslagen får delta i en finansiering som är inom ramen för IMF:s verksamhet får Riksbanken anses ha lagliga möjligheter att medverka i den av IMF föreslagna finansieringslösningen vad gäller PRGT. Riksbanken måste dock först ha riksdagens medgivande. I Riksbankens tidigare framställning om att använda Sveriges andel av de 700 miljoner SDR till PRGT nämndes att det fanns ytterligare medel vars användningsområde ännu inte hade beslutats, vilket syftade på de 1,75 miljarder SDR som nu diskuteras.

Riksbanken får således anses ha en möjlighet enligt riksbankslagen att delta i finansieringen men behöver inte göra det. Givet bristande biståndsvilja i många givarländer till följd av den finansiella och ekonomiska krisen samt att det är angeläget att säkerställa verksamheten under PRGT mer långsiktigt anser Riksbanken att det nu är motiverat att bistå den föreslagna finansieringslösningen. Om Sverige inte skulle medverka till finansieringen skulle detta kunna innebära risk för försämrat anseende eftersom merparten länder väntas göra detta.

Riksbanken föreslår därför i denna framställning att riksdagen medger att Riksbanken för Sveriges del deltar i den finansieringslösning som IMF föreslagit till förmån för IMF:s fond för låginkomstländer, PRGT, och att Riksbanken för detta ändamål använder Sveriges andel av vinsten från försäljningen av delar av IMF:s guldreserv, vilken beräknas utgöra 17,61 miljoner SDR (cirka 176 miljoner kronor).